

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) L (44)
Štev. (Nº) 21

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
6 de junio - 6. junija 1991

TINE DEBELJAK

TKANJE PRIHODNOSTI

Govor ob obletnici Doma v San Martinu

Vsa zgodovina človeštva na zemlji se lahko gleda pod vidikom združevanja; nekateri so iz tega ustvarili pravo teorijo. Sicer pa sami vidimo, da človek, ki je sicer oseba, samostojna in neponovljiva, v prostoru in času nikoli ne nastopa sam, ampak vedno v nekem socialnem sklopu. In ta sklop postaja v zgodovini vedno širši, obsega vse več oseb, postaja tudi globlji in vezi med posamezniki in manjšimi skupnostmi vedno močnejše.

Prva celica je družina, osnovni pogoj za življenje in napredovanje. Ta se širi v rodovno skupnost, ko je vez zelo neposredna in družni najbližje sorodnike. Kakor napreduje skupnost, se širi zavest pripadnosti in skupnosti — rod, pleme narod — to so naravne danosti, iz krvi, skupnega izvora in skupne usode. A povezava se širi tudi v duhovni zavesti — v politični sferi nastaja država, se porajajo meddržavne zveze, kontinentalne povezave, v zadnjih sto letih sta nastale tudi dve svetovni povezovalni organizaciji, ki sicer imata napake a sta zavest skupne povezave razgrnili na ves svet, na vso zemeljsko oblo. Bog stare zaveze je bil le Bog Izraelcev, enega naroda. A danes je krščanstvo prav v bistvu vse človeštvo obsegajoče — tako po evangelijih kot po ustroju Cerkve,

Ni naš namen govoriti o teh političnih ali socialnih tvorbah človeštva; mi se danes zbiramo tukaj, da potegnemo zaključke o nas samih, o naši skupnosti v tem domu in v Argentini, o naši slovenski zavesti in povezavi. Kakor veljajo zakoni o povezovanju in preraščanju iz manjših v večje skupine za vse človeštvo, veljajo tudi za nas, ki smo danes tukaj zbrani, pa tudi za vse naše bližnje.

Sami dobro vemo in tudi praksa nam kaže in nam je tudi kruto pokazala, da ni samota — osebna, socialna in narodna — za rast koristna. Samotar je čudak, samotar ne raste, samotar ne more prenesti svojih idej na drugega, ne na svoje potomstvo ne na svoje sorodnike ne prijatelje. Kdor se loči od skupnosti, ali zamre ali se priključi drugi, če se more.

Tudi vémo, da je naše slovenska skupnost tu in zdaj v takem stanju, da se lahko zrahlja, če ne sloni na aktivnem prizadevanju svojih članov. Naša skupnost ni nekaj abstraktnega, ki bi obstajala sama od sebe, v glavah nekaterih znanstvenikov ali aktivistov. Naša skupnost tu je realnost, ki jo sestavljamo mi vsi, na tak ali drugačen način, ki smo med seboj povezani v nekih določenih oblikah in z nekim določenim namenom. Ta povezanost prihaja iz zgodovine, iz prihoda naših sfaršev ali nas samih v nov svet, ko smo svojo posebno značilnost, svojo slovenskost hoteli ohraniti in jo gojiti ter posredovati zanamcem. In ta slovenska drugačnost je jasna, jo vsi poznamo in vsak dan občutimo v neposrednem stiku z ljudmi druge narodnosti ali izvora. In ta drugačnost do drugih oziroma enakost med seboj nas še sedaj povezuje, nam daje

zagona, nam daje sploh volje, da se zbiramo, da prihajamo skupaj, da se vedno čutimo povezane; vemo, da je to za nas neka dobrina, neka vrednost, ki nas še vedno navdušuje.

Ravno ta Dom nam je za to zgovoren dokaz. Danes praznujemo obletnico, kar se je uresničila in udejanila zavest, da ta naša povezava potrebuje tudi materialne osnove, da naša povezanost ni le duhovna telovadba ali spiritualno razmišljanje, ampak da je združba ljudi iz mesa in kosti, ki potrebujemo osnovo za zблиžanje, povezanost in delovanje. Pa naj bo to streha nad glavo, da nas brani dežja, kuhinja za veselice in slovenske zabave, tu se najde mladina ob športu in žogi; tabla, s katere se otroci uče prvih slovenskih pesmi, pa knjižnice za slovenske knjige in note za pevske zборе pa predavanja in ne nazadnje taki shodi kot je današnji.

Vse naše delo se razvija najprej v domačih družinah, nato pa v skupnem krajevnem domu, ki povezuje rojake v tem okraju. Tu lahko zaživimo svoje slovenstvo, uresničimo svojo povezanost med istomislečimi in isto čutečimi v slovenstvu; tu se preliva slovenska kultura in prosveta preko generacij in časa. Tu se pretaka izpod Triglava v peščeno pampo ali asfaltno velemesto, kamor nas je vrgla usoda in nam je odmerjeno življenje.

A kakor sega v naravi povezava čedalje višje, tako je tudi med nami Slovenci v Argentini. Tudi rojaki iz raznih krajev, ločeni po tisočerihih kilometrih, se čutimo povezane na višji stopnji, se čutimo eno, se čutimo Slovence v Argentini. Ponosni smo, če nas imenujejo argentinski čudež, živeti hočemo še dalje kot posebna enota, ne sicer monolitna in trda, ampak živa, v pluralizmu združena in enotna. Slovence v Argentini nas družijo naša narodna zavest, naša kulturna preteklost, naš jezik in naša kri, posebej pa še naša iz političnih razlogov pogojena begunska skupnost in potreba pričevanja in pretoka demokratičnih idej in vrednost v sedaj novo, odprto Slovenijo.

Tudi tu je nastala potreba po povezavi, med nami tu pod Južnim križem in Slovenci pod Severnico, pod Triglavom. Do pred nekaj leti je sicer med nami obstajala le rahla in duhovna povezava med posamezniki in sorodniki, pa še to bolj z naše strani kot z njihove, še manj pa z uradne. Zanje nas enostavno ni bilo, bili smo ne-osebe, nad nami je vladal molk in zatiranje — v prvih časih po revoluciji tudi kri.

Sedaj so se časi začeli spreminjati, vstopili smo v slovensko nacionalno sredino, spet smo dobili — vsaj pričujemo dobivati — priznanje o pripadnosti slovenskemu narodu. Sedaj je problem le praktičnih napeljav, pameti in vztrajnosti, kajti zavedati se moramo, da nam samo od sebe ne bo padlo nič v naročje, pa čeprav bi bili prepričani, da imamo pravico do tega.

Nad. na 2. str.

ITALIJA JE SPREGLEDALA

Nagibanje k Sloveniji in Hrvaški

„Prizadevamo si za ohranitev enotnosti Jugoslavije, da bi institucionalni sistem te države deloval vsaj po svojih pravilih. Toda če se bo v Srbiji še nadaljevalo zlorabljanje položaja, ne bomo mogli storiti drugega, kot da se postavimo na stran tistih, ki so zlorabljeni.“

Jasneje skoraj ni bilo mogoče oblikovati stališče italijanske politike do Jugoslavije, ki se je ob zadnjem bolonjskem sestanku Pentagonale in zasuka ameriške politike spremenila za 180 stopinj. Toliko pomembneje je, da je te besede izrekel italijanski zunanji minister De Michelis, ki je v izjavi časnikarjem v Benetkah strnil vse ključne točke, na katerih se v zadnjih dveh tednih oblikuje stališče Zahoda.

Izjave ni mogoče razumeti drugače, kot da bo, če se bo srbska obstrukcija nadaljevala, Italija primorana sprejeti stališče v korist Hrvaške in Slovenije, tudi na račun „integritete“ Jugoslavije. Čeprav so cilji italijanske politike še naprej povezani z enotnostjo Jugoslavije, se je ob Tudjmanovemu obisku v Rimu izoblikovala razlaga, da gre pri tem za „enega samega sogovornika“ z zunanjim

svetom, oziroma v najboljšem primeru za „teritorialno integriteto“, ne pa za unitaristični centralizem, ki prekriva srbsko hegemonijo. De Michelisove besede zdaj v najboljšem slogu politične pragmatičnosti („srbsko oviranje ponuja neovrgljive argumente Sloveniji in Hrvaški“) odpirajo možnosti mednarodnega priznanja upravičenosti odcepitve Slovenije in Hrvaške, če bo Srbija še naprej blokirala delovanje sedanje federacije in pogajanja o prihodnjih ustavnih okvirih. Prvina srbske blokade, ki je evropske države dolgo niso hotele videti, je postala bistveni element razlage zasuka politike Evropske skupnosti, v njej pa ravno Italije. Toda zdi se, da gre za več, z opustitvijo zavzemanja za „enotno Jugoslavijo“ za vsako ceno, je nastal prostor za selektivno sprejemanje resničnosti v Evropi, zlasti še v Srednji Evropi.

V tem zelo spremenjenem okviru pričakujejo v Rimu predsednika Kučana in premiera Peterleta.

Po članku dopisnice iz Rima

Mojce Drčar-Murko
v „Delu“, 4. junija

Čestitke slovenski vojski

Ob slovesni prisegi prvih vojakov slovenske teritorialne obrambe je v imenu SKZ-LS predsednik Ivan Oman poslal obrambnemu ministru Janezu Janši in vojakom ter častnikom na Igu in v Pekrah čestitko z naslednjo vsebino:

„Ob prisegi prve generacije slovenskih

vojakov vam čestitam in želim, da bi vlogo braniteljev samostojnosti, neodvisnosti, svobode in ozemeljske celovitosti opravljali častno in ponosno. SKZ-LS si je vztrajno prizadevala za ustanovitev slovenske vojske in zato mi je čestitka, ki vam jo naslavljam ob tem dogodku, še v posebno zadovoljstvo.“

IVAN OMAN,
predsednik SKZ-LS

Ljubljana, 3. junija

G. Tine Debeljak
Urednik „Svobodne Slovenije“

Sinoči se je s koncertom v veliki dvorani Cankarjevega doma s pravcatim triumfom pred polno dvorano končala turneja pevskega zbora Gallusa iz Buenos Airesa. Gotovo bo ostal v spomin obojim, nastopajočim in poslušalstvu. Navzoči so bili tudi ambasador Republike Argentine iz Beograda, ministri dr. Andrej Capuder, dr. Peter Vencelj in dr. Janez Dular, ljubljanski metropolit dr. Alojzij Šuštar, ljubljanski župan inž. Jože Strgar, predsednik SIM dr. Mirko Jurak, predsednik Glasbene matice g. Vengušt, predsednik ZKO g. Franček Rudolf (ta je zboru in njegovemu vodstvu podelil Gallusova odličja) in številni drugi častni gostje.

Pošiljam Vam še nekaj nadvse zanimivih časopisnih izrezkov in Vas lepo pozdravljam!

dr. Janez Dular
član IS RS za Slovence po svetu
in narodnosti v Sloveniji

iz telefaksa, 4. junija

PODROBNO POROČATA O GALLUSOVI TURNEJI
DR. JULIJ SAVELLI IN MARKO JENŠTERLE

Strani 3 in 4

TKANJE PRIHODNOSTI

Nad. s 1. str.

Med najbolj aktualnimi predlogi za povezavo med nami in osrednjo Slovenijo bi bila sedaj zasedanje Svetovnega slovenskega kongresa, ki naj bi združeval in predstavljal vse Slovence po svetu. Gotovo je to zelo važen in pomemben dogodek, da se duhovno pa tudi organizacijsko povežemo vsi Slovenci, ki se zavedamo svojih skupnih vezi, pa tega do sedaj ni bilo mogoče praktično izraziti ali udejaniti. Mi v Argentini smo se vedno počutili eno s Slovenijo, tu nam je že desetletja znana ideja Slovenija v svetu, ki naj povezuje naš narod po vsej zemeljski obli; tako bi bil Svetovni slovenski kongres lahko res praktična realizacija in utelešenje te ideje, utelešenje ideje enotnosti slovenskega naroda, ne glede na geografski položaj.

Ne vemo sicer jasno, kako bo potekalo to zasedanje, ne kakšne posledice ali sklepi bodo iz njega privreli na dan. Jasno nam je, da mi lahko s svojim sodelovanjem vtisnemo tudi naš svojski pečat slovenstva, kakor smo ga gojili tu v Argentini. Tudi mi smo enakopraven in enakovreden del slovenstva, ki pa je moral delovati v težkih okoliščinah in brez podpore, pa je vzdržal v svojih idealih in slovenstvu. To slovenstvo vsebuje nas in naše posebnosti, naše ideje in trpljenje, pa našo zavest in ponos. Ne delamo si utvar, da bo kongres rešil vse probleme, da se bo nato odprl raj na zemlji za nas in za druge. Vemo, da se bo

treba truditi za vse, kar bomo hoteli doseči. Tam je le velika možnost, da se pogovorimo, da predstavimo svoje mišljenje in da vtisnemo svoj pečat v skupno tkanino slovenstva, ki se je tkala že stoletja in sedaj nadaljuje svojo po desetletjih natrgane podobe v nove čase.

Povezava med nami pa ne sme ostati le pri tem kongresu. Prva je potreba po neposrednem stiku z domovino, z ljudmi, s knjigo, s slovensko realnostjo, s katero nismo bili v živem stiku že desetletja. Važno je tu predvsem za naše mlajše, tu rojene Slovence, da v živem spoznanju domovino staršev in se tako tudi s srcem navežemo nanjo, kakor smo prepričani, da se bodo. Slovenstvo se nadaljuje tudi v času, ne le v prostoru! Vsak stik — geografski, časovni, generacijski, kulturni nas bo pripeljal za korak bliže tisti povezanosti, ki je potrebna in nujna, da se slovenstvo ohrani in dvigne v ponosno držo, da se obogati z vsem, česar smo se razni izseljenci navzeli pametnega, kar smo se priučili in kar smo ohranili dobrega, lepega in koristnega. In kar smo sami ustvarili na kulturnem in gospodarskem področju, na duhovnem in osebnem.

Vse to bo spet vtaklo nov vzorec v blago, ki ga po božji previdnosti tke naš narod v preprogo, po kateri stopa človeštvo v svojo prihodnost. Nam neznano, a smo prepričani, da nas bo pripeljala visoko.

In v tej bogati, razkošni in živi preprogi bo vtakana tudi nit današnjega dne, nit, ki nas povezuje tu in danes, s Slovenci tam, prej in pozneje. V eno. V enoto, v slovenstvo!

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Plan svobodne konvertibilnosti, ki ga je slovesno porodil sedanji gospodarski minister Domingo Cavallo, je že izpolnil dva meseca življenja. Kratka doba, ali dolga, kakor se pač gleda, in kakor se hoče meriti njegove rezultate. Ne gre vse po notah, kakor jih je bil prvotno skomponiral minister. Tudi ni vse porazno, kakor so napovedovali najbolj pesimistični opazovalci. Plan se odvija naprej, marsikateremu uspehu je pripisati nemalo težav in nevarnih zaprek na tej poti družbe iz močvirja na nekoliko bolj trdna tla.

VEST IN ZAKON

Da pa je možna ta vsaj delna reaktivacija, je vodstvo naložilo na ramena ljudstva težko breme. Najbolj prizadeti so ravno najbolj revni deli prebivalstva, med njimi pa prednjačijo upokojujenci. Zadnje študije kažejo, da minimalna pokojnina (ki jo prejema kar 70% vseh upokojujencev), komaj zadostuje za pokritje 45% najnujnejših potreb normalnega upokojujence. Res je, da imajo mnogi družine, sinove in hčere, ki jim pomagajo v težkih razmerah. A tisti, ki so sami, ki nimajo nikakršne podpore, se resnično na noben način ne morejo dostojno preživljati s tistimi 120 dolarji mesečno.

Da upokojujenci, ki so dolga leta garali in tudi prispevali v pokojninske fonde, da bi sedaj živeli dostojno starost, zaslužijo človeka vredno življenje, je zadeva vesti. Je pa tudi zadeva zakona. In argentinski zakon (izza časa predsednika Illia), predpisuje, da mora upokojujenec prejemanj mesečnino, ki mora predstavljati 82% dejansko te vsote ne prejema noben upokojujenec, ni problem. Problem je, da večina prejema komaj četrtno določene vsote. To je povzročilo, da je nemalo upokojujencev sodnijsko tožilo državo zaradi neizpolnjevanja zakona, in seveda so sodniki razsodili v prid upokojujencem, proti državi. Ti sodni odloki danes predstavljajo ogromne vsote, ki bi jih država morala plačati upokojujencem. A dejstvo je, da — ni denarja.

Tako nizke pokojnine kot dolg, ki ga država ne plačuje, je sprožil upor upokojujencev z znanimi manifestacijami pred sodnijsko palačo in pred kongresom. In ker se, kot stalno trdimo, nahajamo v volilnem letu, je predsednik Menem ukazal gospodarskemu ministru, naj na kak način reši ta problem. Po protestih, oklevanju in izmikanju je Cavallo našel kaj malo originalen izhod. Vlada bo uzakonila dolgoročno plačevanje dolga (na 16 let), medtem pa od julija povišala pokojnine za 300.000 avstralov, to je za 30 dolarjev. Vsota je nizka, a za večino upokojujencev predstavlja povišico v višini 25%. Obenem je minister pristal na zahtevo, da se vsem upokojujencem, ki prejemale minimalno pokojnino, v predvidenem roku plača pristojno polovico aguinalda.

Vse to preloženje in odlašanje seveda ni po vesti, a bo po zakonu, ki ga vlada s silo tlači v kongres, ki pa je zadnje čase vedno bolj uporen. Tudi poslanci se zavedajo, da se nahajajo v volilnem letu in ni jim vseeno, kaj volilci menijo o njihovem postopanju. In upokojujenci predstavljajo velik del celotne volilne množice.

NA PREDVEČER

Napetost raste, komaj se približuje

datum volitev. Stranke pripravljajo kandidatne liste in urejajo notranje organe, tako da včasih kar pozabljajo na stvarnost, ki muči ljudi. To je že tradicionalna kritika argentinskim političnim formacijam, a ni kazno, da bi te kritike in tudi nepriljubljenost, ki to povzroča med ljudmi, prizadelo politične voditelje.

Dobro. Radikali so imeli preteklo nedeljo notranje volitve v Santa Fe in v Neuquén. Tu je zmagal alfonsinizem, in kandidat za guvernerja bo Luis Osovnikar (?!). V Santa Fe pa so se predstavile tri skupine, dve alfonsinizma, ena pa angelocizma, ki ga v tej provinci pooseblja polemični Usandizaga. Ta je zmagal tako prepričljivo, da je dobil vse štiri delegate v narodni komité. Prepričan je tudi, da bo zmagal na guvernerskih volitvah. A že njegova notranja zmaga je zanimiva, saj je zadnja leta, dejansko od 1983, provincijski radikalizem popolnoma obvladala Alfonsinova frakcija.

Zanimiv pa je še drug pojav: v provincah, kjer so na notranjih volitvah zmagali Alfonsinovi prijatelji, dejansko nimajo izgleda za uspeh na guvernerskih volitvah. Kjer pa so zmagali njegovi nasprotniki, (Córdoba, Santa Fe, Entre Ríos, prestolnica Buenos Aires) tam imajo radikali vse izgleda za zmago. Alfonsin bo sicer še nadalje vodil stranko, ker ima za to še sedaj dovolj delegatov, a njegova neomejena oblast usiha spričo dejstev nizke priljubljenosti, ne toliko med lastnimi člani, kot med ljudmi sploh.

Provincia Buenos Aires pa je poseben primer. Dejansko je država zase in ena veleprovinca, ki je peronizem noče prepustiti v roke opozicije. Tu je zmagal stari Pugliese, ni iz vrst bivšega predsednika. Prav to večja možnost stranke, da doseže zmago, zlasti ker ugled vlade med ljudmi strmo pada. Dogaja se tudi, da se je v peronizmu končno izvedel razkol. Levičarska uporna „skupina osmih“ je ustanovila lastno stranko, ki išče povezave z drugimi levičarskimi formacijami, ki naj bi tvorile široko opozicionalno fronto politikj sedanje Menemove vlade. Ta krvavitev bi lahko bila precej boleča, zlasti še, če bi se uporni skupini pridružil še glavni tajnik protivladne CGT, Saúl Ubaldini.

Primer Ubaldinija je tudi posrečen. Iščejo ga vsi, ker menijo, da ima lastno močno volilno zaledje. Zato mu Duhalde ponuja prvo mesto za poslansko kandidaturu, intransigenti mu s svoje strani namigujejo, češ da naj bo za podguvernerja z Alendejem, „skupina osmih“ pa ga tudi snubi za svoje liste. On je doslej gledal, poslušal in mislil. Dolgo časa nima več. Morda bodo bralci, ko bodo imeli naš list v rokah, že poznali njegovo odločitev. Morda ne. A njegova prvotna ideja je bila guvernerska kandidatura na čelu lastne formacije. Tudi to ni izključeno, vendar je že tako malo časa, da bi tak korak pomenil dejansko politični samomor.

Medtem pa ima Duhalde tudi svoje težave. Ko se je odločil, da sprejme kandidaturu, je tudi pričel sestavljati kandidatne liste. Tu pa se je takoj pričel spor z guvernerjem Cafierom, katerega popularnost pada, a ima še vedno precej moči v provincijskem peronizmu. Seveda, šlo je za kandidatna mesta. Cafieristi se čutijo opeharjene, zahtevajo več pri koritu. Te dni so se pogajali predstavniki enih in drugih, in končen sklep bosta odobrila oba veljaka. Volilni golaž se lepo kuha. Kdo ga bo pojedel...?

Predlog resolucije za sporazumno razdružitev SFRJ

I.

Odločitev na plebiscitu 23. 12. 1990 zavezuje Skupščino Republike Slovenije in vse druge državne organe Republike Slovenije, da sprejmejo v šestih mesecih od dneva razglasitve odločitve ustavne in druge akte ter ukrepe za uresničitev plebiscitne odločitve. Skupščina Republike Slovenije je na skupni seji vseh zborov dne 20. februarja 1991 sprejela »Resolucijo o predlogu za sporazumno razdružitev Socialistične federativne republike Jugoslavije«.

S to resolucijo, naslovljeno vsem republiškim skupščinam, je predlagala sporazumno razdružitev SFRJ na dve ali več suverenih in neodvisnih držav in obvestila Skupščino SFRJ, da je s to resolucijo začel postopek za tako razdružitev.

II.

Skupščina Republike Slovenije ugotavlja, da je na resolucijo od vseh republiških skupščin kljub ponovljenemu pozivu do današnjega dne odgovoril le Sabor Republike Hrvatske. Tudi pogovori predsednikov predsedstev republik doslej niso pripeljali do sprejetja predloga za sporazumno razdružitev ali kakega drugačnega predloga.

III.

Skupščina Republike Slovenije še vedno izraža pripravljenost za sodelovanje in pogovore z drugimi republikami in organi federacije o vseh vprašanjih v postopku razdruževanja in

za iskanje sporazumnih rešitev, s katerimi bi bili v polni meri enakopravno spoštovani vzajemni interesi glede gospodarskih, političnih, mednarodnih in drugih odnosov.

IV.

Skupščina Republike Slovenije obvešča Skupščino SFRJ, da bo v skladu s plebiscitno odločitvijo najpozneje 26. 6. 1991 razglasila samostojnost in neodvisnost države Slovenije, s čimer bo prenehal mandat predstavnikom Republike Slovenije v organih dotedanje SFRJ.

V.

Skupščina Republike Slovenije predlaga Skupščini SFRJ, da sprejme odločitev o takojšnjem začetku pogajanj med organi Republike Slovenije in zveznimi organi o naslednjih vprašanjih:

— o oblikah in načinih začasnega opravljanja določenih funkcij, ki jih bodo zvezni organi po dogovoru opravljali za Republiko Slovenijo, dokler ne bo sama v celoti prevzela njihovega izvrševanja;

— o pravnem nasledstvu SFRJ — v skladu s pravili mednarodnega prava o nasledstvu držav glede državnega premoženja, arhivov in dolgov;

— o mnogih oblikah interesnega sodelovanja in povezovanja Republike Slovenije z drugimi republikami dosedanje SFRJ ali z njihovo morebitno zvezo.

9. maja 1991

DR. JULIJ SAVELLI

NAŠA POJOČA AMBASADA

Proste ure so nam vedno krajše. V prvotno načrtovani program se nam vrivajo novi obiski, novi koncerti, nova presenečenja.

MENGEŠ

Še polni vtisov po pietetni poklonitvi zbora na Teharjah nas je že naslednji dan 23. maja čakal nov, nenačrtovani koncert. Saj ni mogoče odkloniti tako prijateljskih vabil, četudi bi si želeli malce več počitka. Povsod bi nas radi imeli — Domžalčanom oz. Mengeščanom res nismo mogli odreči. Naš znanec z obiska v Argentini g. Stražar nas je že od prvega koncerta v Kranju „zasledoval“, dokler mu Anka — seveda s pristankom pevcev — ni dala pritrdilnega odgovora. Tako smo se tokrat, vsak po svoji poti in omenjenega dne ob 19. uri zbrali v Mengšu pred poslopjem z novo, veliko in lepo koncertno dvorano. Pripravili so nam prav izreden svečan sprejem. Pred Domom se je v svojih slikovitih „uniformah“ razvrstila mengeška godba, ob njej pa skupina narodnih noš s harmoniko. Godba je igrala, pari v narodnih nošah so se zavrteli in celo naše mlade pevke in pevce so zasrbele pete, da so se jim pridružili. Veselje je sijalo z obrazov, smeh in dobra volja, vesela srečanja znancev in sorodnikov — tako je v rodni hiši, ko so ob slovesnostih snide vsa družina. Kratek pozdrav občinskega odbornika Janeza Škrlepa in bilo se je treba pripraviti za koncert. Velika dvorana se je medtem napolnila do zadnjega kotička. Oder bogato okrašen, na levi steni ob njem pa zapis: „Bodi zdrava, domovina“ z razkošnim šopkom rdečih nageljev.

Kratek pozdrav našega povezovalca Toneta Rodeta, pa naša Slovenija v svetu sta že ustvarili vez med odrom in dvorano. Od pesmi do pesmi se je navdušenje poslušalcev stopnjevalo. Resnično zmagoviti pohod naše pesmi iz tujine v domovino.

V odmoru je najprej spregovoril že omenjeni g. Škrlep, pozdravil zbor in se mu zahvalil za obisk, želeč uspešno nadaljevanje turneje, srečno vrnitev v Argentino in ohranitev vezi z domovino. Za njim je zbor pozdravil domžalski župan, ki je poudaril pomen zborovega obiska zlasti v teh dneh, ko se Slovenija odločno bliža kljub vsem zaprekam in težavam, a s trdno voljo vseh njenih hčera in sinov svojemu cilju, svobodni in samostojni državnosti naproti. — Nato je domžalski komorni zbor prijetno zapel nekaj pesmi, po končanem drugem delu koncertnega programa pa se je zboru zahvalil „za lepo pesem in besedo“ še g. Stražar in v imenu krajevne skupnosti, ki je prevzela pokroviteljstvo nad prireditvijo, izročil zboru lep šopek. Zbor sta pozdravila in mu poklonila spominski darili tudi zastopnik mengeškega moškega zbora „Mengeški zbor“ in zastopnik mengeškega zbora „Svoboda“. Še zahvala in poslovilne besede domžalskega župana in, ko bi želeli morali k počitku — kazalci so se pomikali že čez 23. uro — smo se skozi Domžale odpeljali ven med gozdove in hribe k večerji v prijetni Jamarski dom. Ob spremstvu skupine narodnih noš in njihove harmoničarke-pevke se je takoj naselilo veselje v pristrčni prijateljski družbi in ob petju in plesu se nam kar ni dalo misliti na odhod. Zlasti še, ko sta nas za konec presenetila še znanca „kolednika“ Tomaž Plahutnik s svojimi citrami in prof. Majcenovič s svojim prelepim baritonom,

da smo s tiho srečo v dušah podoživljali dni, ko smo se z njimi srečali po naših Domovih v Buenos Airesu. Pa je bilo treba „domov“, nočne ure tudi hitro beže in krepko smo se že prevalili v petek, 24. maja, ko smo se razhajali k počitku. Kratek je bil, saj smo ob 12.30 spet bili zbrani pri našem avtobusu na Kongresnem trgu za odhod

NA NAŠO PRELEPO KOROŠKO

Naš obisk zibelke slovenstva, načrtovan za štiri dni, smo zaradi koncerta v Mengšu in drugih obveznosti žal morali skrajšati. Obisk Koroške je organizirala Krščanska kulturna zveza, katere predsednik je nam že znani dr. Janko Zerzer, ki nam je s tajnikom Nužejem Tolmajerjem, s pevci celovškega „Gallusa“ in z drugimi tamkajšnjimi rojaki pripravila res nepozabne dni, za katere jim ostajamo veliki dolžniki.

Pot čez Ljubelj — brez posebnih formalnosti na obeh straneh meje — nas je v lepem, a hladnem vremenu pripeljala kmalu v Celovec, kjer so nas že pričakovali predstavniki Krščanske kulturne zveze in pevci zbora „Gallus“. Po kratkem prigrizku smo se takoj odpeljali h Gospe sveti, kjer je bila spominska maša za vetrinjske žrtve. Ta maša se vsako leto daruje sicer v vetrinjski cerkvi, ki pa jo letos obnavljajo in je zato bila pri Gospe sveti. Maševal je naš stari znanec župnik Vinko Zaletel, somaševalci pa so bili dr. Janez Zdešar, direktor dušnih pastirjev v Nemčiji, ki je za to priliko posebej prišel na Koroško, dvorni svetnik dr. Pavel Zablatnik in še štirje koroški duhovniki. Uvodoma sta argentinske goste pozdravila župnik Zaletel in dr. Zdešar, ki je v pridigi med mašo podal lepe in zelo tehtne misli o spravi. Pri maši je bilo v glavnem ljudsko petje, po njej pa je dr. Zablatnik podal pevcem zgodovinski opis te znamenite božje poti, nakar smo si ogledali še krnski grad, prostor, kjer je stal knežji kamen (sedaj je v celovškem muzeju) in vojvodski prestol. Zvečer je bila skupna večerja celovškega in našega „Gallusa“ v Modestovem domu, kjer je v odsotnosti predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev argentinske goste pozdravil tajnik sveta mag. Marjan Pipp, za njim pa še predsednica celovškega „Gallusa“, znana avtorica otroških pripovedk in pesmi, ga. Lenčka Kupper.

25. maja — simbolično smo se pridružili proslavi argentinskega državnega praznika in v avtobusu zapeli argentinsko himno — smo si najprej ogledali Zvezno gimnazijo za Slovence v Celovcu, kjer nas je prijazno sprejel in pozdravil njen ravnatelj dr. Reginald Vospersnik. Občudovali smo lepo, moderno urejeno in opremljeno poslopje, občudovali red in se veselili nad uspehi, ki jih — sicer s težavami in naporji — dosejajo naši koroški rojaki. Za prijazen sprejem se je dr. Vospersniku zahvalil dr. Savelli in že smo odbrzeli z našim macro-avtobusom (le sam Bog ve, čemu tem v Argentini pravimo „micro“) na ogled Višje strokovne šole za gospodarske poklice v Št. Petru pri Št. Jakobu. Ravnatelj šole je dr. Zerzer. Šola je privatna, a učiteljstvo plačuje država, vodijo pa jo slovenske šolske sestre s prednico s. Regino Tolmajer na čelu. Občudovanja vredna urejena učilnica, bogato opremljena z več kot desetino računalnikov (kompjuterjev), pa druga z enakim številom pisalnih strojev in še in še. V zavodu smo bili pri kosilu, kjer so nam prijazno stregle gojenke

zavoda, poslovali pa smo se z nekaj pesmimi v prekrasni zavodski kapeli. Tu je bilo tudi prvo srečanje z nam že znano Iniciativno skupino „Slovenščina, moj jezik“.

SPITTAL

Naš naslednji cilj je bil obisk Spittala, kjer so nas že nestrno čakali rojaki, ki so ostali v nekdanjem taborišču in so že po telefonu spraševali, kdaj vendar pridemo. Prišli smo res z zamudo po prelepi vožnji skozi Zgornji Rož in Dravsko dolino. Spittalska slovenska družina nas je že čakala, pozdravljanja in spoznavanj ni hotelo biti konec. Potem pa bogata zakuska — pač stara slovenska navada gostoljubnosti in razgovori o tem in onem. Pridne rojakinje so pripravile toliko dobrot, da smo ob slovesu morali vzeti s seboj na avtobus kar celo slaščičarno najrazličnejšega peciva. Še pristrčno slovo in pesem, nato pa obisk pokopališča, kjer smo se na grobu petih slovenskih duhovnikov (med njimi g. Stanka Škrbeta, ki je deloval tudi med nami v Argentini) v molitvi spomnili vseh rajnih rojakov, ki so tam pokopani (okrog 100 jih je) in že smo morali spet na pot preko Šmohorja po Ziljski dolini v Ledinca, kjer je bil v tamkajšnjem lepem Kulturnem domu naš prvi koncert na Koroškem. Žal sta utrujenost in vreme zahtevala med nami nekaj „žrtev“ — dokaj prehlajenih grl in zato nekoliko spremenjen program, a kljub vsemu je zbor še vedno „v formi“ in z vsakim koncertom se stopnjuje navdušenje poslušalcev.

LEDINCE

V Ledincah se nas je zbralo kar pet „Gallusov“, poleg našega in celovškega je prišel še Ansambel za staro glasbo „Gallus Consort“, Komorni zbor „Gallus“ iz Kranja in Trobilni kvartet „Gallus“ iz Ljubljane. Vsak je imel na programu vsaj en skladbo in so nastopili v prvem delu koncerta, dočim je bil drugi del v celoti namenjen argentinskemu gostu. Pozdravni govor je imel dr. J. Zerzer. Dvorana je bila nabito polna in med gosti smo opazili dekana Hotimitza za dekanijo Rožek, tajnika NSKS mag. Marjana Pippa, ravnatelja gimnazije dvornega svetnika dr. Vospersnika, zastopnika Družbe sv. Mohorja dvornega svetnika dr. V. Inzka, predsednika Zveze slovenskih zadrug dr. Antoniča, vodjo kulturnega oddelka pri avstrijskem poslaništvu v Pragi dr. Zdravka Inzka, itd.

Naš zbor je bil deležen največjih priznanj in ploskanje se kar ni hotelo umiriti. Naj priznam brez pretiravanja, da nas zbor res dostojno predstavlja in smo priče najrazličnejših zelo laskavih izjav. Tako je npr. dr. V. Inzka izjavil, da je nastop našega zbora vrhunsko doživetje, prav tako so vse druge izjave izzvenele v superlativih.

Za konec so nastopili vsi „Gallusi“ skupaj: Najprej so pod vodstvom Anke zapeli Slovenijo v svetu (sedaj bo tudi v domovini in na Koroškem odmevala ta naša skupna pesem!), nato pod vodstvom dirigenta celovškega „Gallusa“ Jožeta Ropitza Kernjakovo „Rož, Podjuna, Zila“, kateri je presenetljivo pritegnila tudi vsa dvorana, za konec pa pod vodstvom dirigentke „Gallusa“ iz Kranja prof. Angele Tomanič ob spremljavi trobil Premrlovo, sedaj himno, Zdravico, ki jo je seveda stoji pela vsa dvorana. Nepopisno,

nepozabno, veličastno!

In spet se je nagnila ura čez 23, ko smo v prijetnem hotelu „Rožanski dom“ v Reki pri Št. Jakobu začeli z večerjo kot gosti družine dr. Janka Tischlerja in lastnika hotela M. Antoniča.

VELIKOVEC

Naslednji dan, 26. maja (nismo pozabili, da imate v Buenos Airesu žegnanje v Slovenski hiši) smo ob 10 že bili v Selah, kjer nas je pred mašo v prekrasni novi moderni cerkvi pozdravil župnik g. Mirko Rakovnik, pri maši pa smo izjemoma peli zborovske in ljudske pesmi. Po maši najprej srečanje z društveniki in pevci Katoliškega prosvetnega društva „Planika“. Pevci so nam lepo zapeli nekaj nam novih pesmi, igralci iz Smihela pa so nam zaigrali komedijo Dvojčka. Po kosilu v Selah smo se vrnili v Celovec, mladi na mladinsko srečanje v Modestovem domu, ostali pa k zasluženi „siesti“, dokler se ni bilo treba pripraviti za novi, za nas že deseti koncert, tokrat v Velikovcu v veliki, lepi dvorani Neue Burg.

Spored je bil isti kot prejšnji večer v Ledincah: nastopu petih „Gallusov“ se je uvodoma pridružil še pevski zbor „Lipa“ iz Velikovca.

Če omenim, da je ta dan v Celovcu termometer pokazal 3° C, prejšnji dan pa celo 0°, je pač razumljivo, da smo imeli bolnike, žal tudi med solisti. A spremlja nas poseben božji blagoslov. Iz zadrege nas je rešil naš umetnik Marko Fink, ki je prišel na koncert z gospo in hčerkico in se z veseljem vključil v zbor tu kot solist z Anico Rodetovo ter rešil dve lepi točki programa, ki bi sicer morali odpasti (Bodi zdrava, domovina in Kaj ti je deklica). Kakšno veselje je zavladalo med pevci ob tem srečanju z Markom, si pač lahko predstavljate. Tako je zbor tudi ta koncert kljub izostanku nekaterih obolelih spet vsestransko uspešno izvedel.

Koncerta sta se iz Ljubljane udeležila ministra za izseljence dr. Janez Dular in minister za vzgojo in izobraževanje dr. Peter Vencelj z gospo, v imenu predsednika Peterleta pa je prišel zastopnik kabineta predsednika Tomaž Kunstelj. Od koroških gostov naj omenim predsednika NSKS dr. Matevža Grilca, župnika V. Zaletela, vodjo biroja za slovensko narodno skupnost pri koroški deželni vladi dvornega svetnika dr. Pavla Apovnika, podžupana mesta Velikovca dr. Petra Aisleitera, rektorja Jožeta Kopeiniga, predsednika Slovenske prosvetne zveze dr. Brumnika, bivšega ravnatelja Zvezne slovenske gimnazije dvornega svetnika dr. Zablatnika, itd. Navzoč je bil tudi generalni konzul Jugoslavije Marjan Majcen.

Po koncertu še prigrizek v Št. Rupertu pri Velikovcu in nato zasluženi počitek.

Zadnji dan obiska na Koroškem je bil prost. Uporabili smo ga za počitek, ogled Celovca in za razne nakupe. Poslovilno kosilo nam je v Domu v Tinjah pripravil rektor Jože Kopeinig. Ob tej priliki je dr. Zerzer izročil dirigentki Anki v imenu Krščanske kulturne zveze posebno diplomu „v priznanje in zahvalo za vztrajno delo na področju slovenske glasbe“, dr. Savelliju pa Janežičevo priznanje „za dolgoletno požrtvovalno delo na kulturno-prosvetnem področju“. Pristrčno, a težko je bilo slovo od naših dobrih Korošcev. A morali smo na pot, tokrat preko Jezerskega do Ljubljane, kjer so nas že čakali prijatelji-pevci Glasbene matice za srečanje v hotelu Mostecu, kjer so nas pogostili z mesom na žaru in smo še nekaj prijetnih uric preživeli v družbi z njimi.

Naša pojoča ambasada

Nad. s 3. str.

Slovenski tisk na Koroškem je argentinskemu „Gallusu“ posvetil veliko propagande z zborovimi slikami in članki. V cerkvenemu listu krške škofije Nedelja je dr. Zerzer v članku „Dobrodošli, prijatelji“ končal z besedami: „Ob obisku v Argentini sem izrazil upanje, da bi kdaj prišlo do srečanja naših „Gallusov“. Vesel sem, da se je ta želja kljub težavam uresničila. Mi pa argentinskim rojakom ne odprimo le vseh oken in vrat, temveč tudi naša srca, ko se bomo srečali in prisluhnili njihovem lepemu petju.“ — Podoben članek je v isti Nedelji napisal tudi dr. Valentin Inzko.

28. maj. — Sinoči je bil na televiziji kompleten program, sneman pred koncertom in na koncertu v Kranju z intervjuji z dr. Savellijem, Anko Gaserjevo in mladimi: Sonjo Zorko, Mirijam Oblak, Cvetko Kopač in Matejem Debevčem. Oddaja je bila ponovljena danes opoldne v programu Osmi dan.

Ko se je Anka danes v radio Slovenija dogovarjala zaradi jutrišnjega snemanja

zborovskih skladb, je imela tam tudi krajši intervju.

Jutri gremo na Bled — spet koncert. O tem in onem, kar še bo, pa v naslednjem poročilu.

Pripis:

Sočasno so se pa mladi člani Gallusa po končani molitvi s Tajzejci srečali na MOŠ-u z okoli 100 študenti v prijetnem pogovoru, kjer so bili še Tržačani, nakar so družabno srečanje nadaljevali pozno v noč okoli Prešerna pri Tromostovju.

Tudi ljudje od Svetovnega slovenskega kongresa bi se radi srečali z Gallusom. Zaradi izrednega zanimanja bo osrednji koncert v veliki dvorani Cankarjevega doma 3. junija na predvečer 100-letnice Glasbene matice in je že zdavnaj razprodan. V nedeljo gremo v Stično in na koncert v Novo mesto. Skratka: Gallus ne le nastopa, on PRIČUJE! Bog vas vse blagoslavljaljaj še naprej, Slovenija vas je vesela!

Janez Rihar

Po telefaksu, 30. maja

Marko Jenšterle

ODMEVI

Nekaj besed za matere z Majskega trga, pa tudi za Alenko Puhar

V svojem intervjuju po obisku Slovencev v Argentini (Gorenjski glas, 9. aprila 1991) je Vitomil Gros med drugim o znani slovenski novinarki in borki za človekove pravice Alenki Puharjevi (ki je bila ravno tedaj skupaj s Spomenko Hribar na obisku med tamkajšnjimi rojaki) dejal, da se je „obnašala nerodno, na trenutke celo arogantno“ in nato nadaljeval: „Nerodno, ker je na slovenskem radiu dogajanje v Sloveniji primerjala z dogajanjem na Majskem trgu v Buenos Airesu, kar je neprimerljivo (manifestacija ultralevičarskih mater, ki naj bi jim vojska zaprla ali pobila sinove, pa so jih kasneje našli kot komunistične gverilce v raznih krajih sveta). Kdor se majčkeno spozna na politiko v Argentini, ve, da je to nedopustna izjava za demokratično deželo.“

Ker podpisani menim, da vendarle „majčkeno poznam politiko v Argentini“, poleg nje pa kar dobro tudi Alenko Puhar, se čutim dolžnega bralcem Gorenjskega glasa pokazati, da je Vitomil Gros Argentino in njeno zgodovino vendarle dojel preveč po svoje.

Matere z majskega trga so svetovno znana humanitarna organizacija, ki je nastala aprila 1977, ko se je na Majskem trgu pred vladno palačo v Buenos Airesu prvič zbralo 14 mater, ki so od diktatorja Jorgeja Videle zahtevale pojasnilo, kje se nahajajo njihovi izginili otroci, oziroma kakšna je bila njihova usoda. Že junija tistega leta se je število mater povečalo na 80, danes pa je v istoimenski organizaciji združenih več kot 2000 mater izginulih oseb. O njih in njihovi vztrajnosti (še danes vsak četrtek krožijo okrog spomenika na Majskem trgu in s tem opozarjajo na grozote vojaških diktatur) redno poročajo svetovna sredstva javnega obveščanja, še posebej zahodna, ki jim niti na kraj pameti ne padejo takšne diskvalifikacije, kakršno si je privoščil Vitomil Gros. Del organizacije je resnično prolevičarski (kar pa v demokraciji ne bi smel biti problem), vendar je treba povedati, da je ravno zaradi tega, ker matere niso znale ločiti politike od humanitarnih ciljev in boja za človekove

pravice, že pred leti v gibanju prišlo do razkola, zato danes v Argentini obstajata dve njihovi frakciji. Poleg mater pa imamo še organizacijo babic z Majskega trga, ki iščejo svoje vnuke. Otroke izginulih so pogosto posvojili kar vojaki, ki so sodelovali v krutih čistkah vojaškega režima. Vitomilu Grosu svetujem, da si na to temo ogleda vsaj dva filma. Prvega — Pogrešani — so posneli v ZDA (govori o podobnem primeru v Čilu), drugega — Uradna verzija — pa kar Argentinci sami.

Čeprav razumem njegovo alergijo na levičarstvo, pa mu to ne daje nikakršne pravice, da na tako enostaven način opravi z očitnim kršenjem človekovih pravic, do katerega je prihajalo v Argentini v času vojaške diktature. Po Grosovih trditvah naj bi namreč izginule nato našli kot komunistične gverilce po Južni Ameriki. Po uradnih podatkih pa je v Argentini izginilo vsaj 9000 ljudi, neuradna številka pa se giblje celo med 25 in 30 tisočimi izginulimi. Posebna komisija, ki jo je imenoval bivši argentinski predsednik Raúl Alfonsín (prvi demokratično izvoljeni predsednik po vojaški diktaturi), vodil pa jo je svetovno znani pisatelj Ernesto Sabato, je pretresljivo poročilo o grozotah argentinske vojaške diktature objavila v knjigi, ki ima 490 strani in se zgovorno imenuje „Nikoli več“. Hvala Bogu, če so se z odkritimi živimi ljudmi vsaj malo (čeprav neznatno) zmajšale grozljive številke, ki bi morale biti v naših časih, ko se vsak dan srečujemo z grožnjami po vojaškem posegu toliko večje opozorilo.

Vitomil Gros tudi pravi, da je izjava Alenke Puhar nedopustna za demokratično deželo. V resnici je drugače. Ker je na srečo Argentina danes demokratična dežela, lahko v njej ljudje brez posledic govorijo tudi tako, kot Alenka Puhar. Še nekaj let nazaj bi zaradi tega končali v enem od množičnih koncentracijskih taborišč.

Da je Alenki Puhar blizu mirovniški in stoični protest mater z Majskega trga, je popolnoma razumljivo vsakomur, ki je spremljal njeno pogumno javno vlogo v

Nad. na 6. str.

Veličasten zaključek Gallusove turneje

S koncertom v polni veliki dvorani Cankarjevega doma (ki se sicer imenuje Gallusova) v Ljubljani, se je v ponedeljek zvečer končala izredno uspešna turneja slovenskega pevskega zbora Gallusa iz Argentine po Sloveniji. Kot že tolikokrat doslej je tudi v Cankarjevem domu pod vodstvom dirigentke Anke Savellije Gaserjeve z izjemno kvaliteto navdušil prisotno občinstvo, ki se po koncu uradnega programa kar ni hotelo raziti in je stoje s ploskanjem zahtevala nove dodatke. Za koncert v Ljubljani je vladalo izjemno zanimanje, zato so bili organizatorji primorani le nekaj dni pred njegovim začetkom spremeniti mesto nastopa. Prvotno je bil načrtovan v dvorani Slovenske Filharmonije, ki sprejme okoli 400 ljudi, na koncu pa se je izkazalo, da je bila premajhna celo velika dvorana v Cankarjevem domu, v katero gre več kot 1500 poslušalcev.

Po prvi pesmi, ki je bila simbolični pozdrav Sloveniji, je zbor začel z uradnim programom, katerega začetek so predstavljale štiri pesmi Jakoba Gallusa (Resonet in laudibus, Gavisi sunt, Si vox est, cantu, Haec dies), da bi nato prvi del koncerta zaključil z naslednjim sporedom: Ipavec — Bodi zdrava, domovina, Geržinič — Od zibelke do groba, Ravnik — Žanjica, Tomc — Slovenija v svetu.

Na začetku je zbor in občinstvo v imenu Glasbene matice Slovenije pozdravil njen predsednik dr. Tone Vengušt, slavnostni govornik pa je bil republiški sekretar za kulturo dr. Andrej Capuder, ki je ob tej priložnosti prenesel tudi pozdrave slovenskega premiera Lojzeta Peterleta, saj se slednji zaradi obiska v Sovjetski zvezi koncerta ni mogel udeležiti.

Dr. Capuder je v svojem govoru dejal, da je letošnjo proslavo 400-letnice Gallusove smrti in s tem Gallusovega leta prišel obogatiti tudi zbor Gallus iz Argentine. Prav nastop tega zbora je eden vrhuncev letošnje Gallusove proslave, saj s tem dobiva širše narodnostne dimenzije. Ob turneji zbora gre za prvi množični obisk Slovencev iz Argentine v domovini. V imenu Republike Slovenije se jim je dr. Capuder zahvalil za njihovo zvestobo slovenski stvari, dodal pa, da rojaki med nas prihajajo v času velikih dogodkov za slovenstvo. „Smehljajo se vam duše vseh, ki so padli za našo slovensko domovino. Skozi vas se dejansko udejanja sprava,“ je med drugim dejal slovenski kulturni minister. Ob tem se je zahvalil tudi prisotnemu ambasadorju Republike Argentine Federicu Carlosu Barttfeldu, ki je koncert v Ljubljani počastil s svojim obiskom v spremstvu soproge. Dr. Capuder je poudaril, da je bila Argentina edina država, ki je bila po vojni pripravljena sprejeti naše ljudi z družinami vred. Zaradi tega se je republiki Argentini tokrat zahvalil tudi kot predstavnik slovenske vlade.

Nastop zbora Gallus je s svojo dramsko besedo povezoval slovenski igralec Jože Logar, ki je ob začetku drugega dela koncerta najavil tudi podelitev Gallusovih značk za pevce, ki že več let gojijo zborovsko petje. Številni člani zbora so prejeli ta priznanja, ki jih podeljuje Zveza kulturnih organizacij Slovenije. Za več kot petletno petje pri zboru so podelili bronaste značke, za več kot petnajst let petja so podelili srebrne, za več kot petindvajset let pa zlate Gallusove značke. Priznanja je podelil pisatelj Franček Rudolf, sicer predsednik Zveze kulturnih organizacij Slovenije.

Dolgoletnemu vodji in ustanovitelju zbora dr. Juliju Savelliju pa je za njegovo zborovsko dejavnost podelil posebno Gallusovo odličje.

Zbor je drugi del koncerta začel s pesmijo Domotožje (Šijanec), da bi potem slovensko publiko s pesmijo popeljal tudi v eksotično Južno Ameriko. Sledile so namreč pesmi Buenos días, su señorita iz Perúja (Iturriaga), La puercá iz Venezuele (Suarez), Río, río iz Čila (N. N.) ter Dos palomitas iz Argentine (Šijanec). Temu delu je sledil nov priložnostni govor. Tokrat s strani ambasadorja Republike Argentine v Jugoslaviji Federica Carlosa Barttfelda, ki je dejal, da je imela doslej Argentina enega samega ambasadorja v Jugoslaviji, danes pa jih ima z zborom več kot petdeset. Glede besed dr. Capudra o tem, kako je Argentina odprla vrata emigraciji, pa je dejal, da je bila to sreča tudi za njegovo državo, saj so ji Slovenci prinesli veliko znanja in visoko kulturo, kateri smo priča tudi zdaj v Cankarjevem domu. Zbor Gallus je pomemben most med dvema deželama.

Pevci so mu nato v čast zapeli pesem Pueblito, mi pueblo, Tone Rode pa ga je pozdravil v imenu zbora in med drugim dejal, da bi s svojimi nastopi še posebej radi slovenski narod seznanili tudi z delčkom Argentine. Tudi on se je zahvalil za sprejem, ki so ga bili po vojni deležni slovenski emigranti.

Na koncertu, ki se je uradno končal s tremi narodnimi pesmimi (Vsi so venci bejli, Nazaj v planinski raj in N'mav čez izaro), je bilo še nekaj govorov.

Minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular je dejal, da je bil tudi Jacobus Gallus eminenten „Slovenec po svetu“, o koncertu v Ljubljani pa, da smo na njem slišali Gallusove pesmi v najboljši izvedbi, kar jih premorejo Slovenci po svetu. Od slovenske skupnosti si želimo predvsem posredovanja kulturnih dobrin. „Prepričan sem, da ste med nami dobili občutek, da vas imamo radi in da ste del nas,“ je še dejal dr. Dular. Po njegovem mnenju je za obe slovenski skupnosti (tukajšnje in tisto v pampi) najbolje, če sta odprti. Ovir za to odprtost ni več.

Besede zahvale so sledile tudi od ljubljanskega župana inž. Jožeta Strgarja, Spomenke Hribar (v imenu konference za Slovenijo Svetovnega slovenskega kongresa) ter nadškofa dr. Alojzija Šuštarja, ki je zboru zahvalo izrekel v imenu slovenske Cerkve. Dr. Šuštar je dejal, da je zvestoba zorela ob trpljenju in bolečini, nato pa nadaljeval: „Prinesli ste nam veselja, novega upanja. Pridite še nazaj. Ostanimo povezani. Bog vas živi.“

Čisto na koncu se je še enkrat zahvalil predsednik Glasbene matice dr. Tone Vengušt, nato pa podelil tudi priznanja, ki jih je pevcem namenila Glasbena matica, ugledna ustanova, ki ravno te dni praznuje 100-letnico obstoja. Posebno priznanje je spet dobil dr. Julij Savelli.

Zbor Gallus pa je spominske zahvale podelil predsedniku slovenske vlade Lojzetu Peterletu, republiškem sekretarju za kulturo dr. Andreju Capudru, ambasadi Republike Argentine, inž. Jožetu Strgarju, dr. Mihi Venguštu, dr. Tonetu Venguštu, prof. Vladimirju Vajdi, Slovenski izseljenjski matici, Zvezi kulturnih organizacij Slovenije, Janezu Riharju, dr. Olgi Maček, mag. Mitji Babniku in inž. Vladimirju Kašetu.

Marko Jenšterle
po telefaksu, 4. junija

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENCİ V ARGENTINI

LJUBLJANA — Prva neodvisna televizija naj bi maja začela oddajati poskusni program. Kanal A, prva slovenska komercialna televizija, bi oddajal na 55. kanalu oddajnika na Krimu. Sedež ima v stavbi Ljubljanske banke na Šmartinski 132. V teh prostorih imajo televizijski studio, tri sobe z montažo in dve za grafično oblikovanje. Gledalci, ki imajo skupne antene ali kabelski sistem, bodo morali urediti filter in ojačevalce za prejem signala.

SMARTNO OB PAKI — Levstik-Verasovo izpeljanko Martin Krpan v šoli so uprizorili igralci gledališča Pod kozolcem. V razredu pripravlja profesorica slovenščine Kopriva predstavo Levstikovega Martina Krpana, a ker mora na porodniški dopust, dijaki sami nadaljujejo z delom. Zgodba je znana. A ta zgodba, ki ji je dodan konec v znamenju današnjega „šverc-komerca“ preko meje z jugoslovansko razsežnostjo ima še več sporočil. Govori o odnosu Levstikovega Krpana do nas, o odnosu „uradne šole“ do Krpanovega vzgojnega naboja, govori o šoli sami. Pomembno vlogo je opravil glasbeni prispevek, ki je pomagal oblikovati novega, današnjega Krpana. („V Notranjskem je vas, / kjer je bil rojen as, / silen in močan, Krpan imenovan...“ „Lipica posekana, ne huduj se name, / v leskovino mehko vso se Brdavs ujame...“)

LJUBLJANA — Znamenita katalonska sopranistka in ena največjih opernih ter koncertnih pevk zadnjih desetletij Montserrat Caballé je prišla prvič v to mesto. Predstavila se je slovenski publiko z deli Mozarta, Granadosa, Rossinija, Chopina in Lune ob spremljavi pianista Miguela Zanettija.

DRAGOMER — Waldorfski vrtec imadajo v tem kraju. Waldorfska pedagogika je stara že dobrih sedemdeset let. Njen začetek sega v leto 1919, ko je v Stuttgartu lastnik tovarne Waldorf-Astoria za otroke delavcev ustanovil šolo, ki jo je vodil naravoslovec Rudolf Steiner. Vrtec v Dragomerju je star približno eno leto, vodita pa ga Claudia Thalman in Samo Simčič. Oba sta triletni študij za waldorfskega vzgojitelja opravila v Bernu v Švici. Waldorfska pedagogika je zasnovana na antropofoziji. Igrače v teh vrtcih so pretežno neoblikovane in so samo iz naravnih materialov. Odrasli (vzgojitelji) pa naj bi pred otroki opravljali samo smiselne dejavnosti, dajali naj bi varno zavetje in zgled veselega in ustvajalnega življenja.

DOBRUŠKA VAS PRI NOVEM MESTU — V tem kraju so odprli tovarno strešne kritine avstrijsko-slovenske mešane družbe Bramac international, kateri se je prve dni maja pridružila še njena „sestrska“ tovarna strešne opeke z Otiškega Vrha pri Dravogradu. V teh podjetjih bodo izdelali na leto 14 milijonov kosov strešne kritine, kar pokrije 1,4 milijona kvadratnih metrov strešnih površin.

MURSKA SOBOTA — Mreža Lions klubov se postopoma širi tudi po Sloveniji. Soboški klub, najnovejši v Sloveniji, šteje 23 članov.

LJUBLJANA — Procesi lastninjenja so spodbudili ponoven razcvet podjetništva v Sloveniji, saj se pojavlja vse več podjetij v zasebni in mešani lasti. Zaradi naraščajočega števila takih podjetij se je porodila potreba po ustanovitvi Zdrufenja delodajalcev Slovenije. Iniciativni odbor je bil ustanovljen aprila letos. Zdrufenje načrtuje oblikovanje borze poslovnih informacij, blaga in storitev.

CELJE — Obrtni sejmi, deveti po številu, so bili v tem mestu. Od 11. do 20. maja so se zvrstili sejmi Vse za otroke (že petnajstič), Bio, Avto in vzdrževanje, Človek in prosti čas, Novosti za trgovino in sejem široke porabe. Sodelovalo je 200 razstavljalcev in 15 prodajalcev.

LJUBLJANA — Plače naraščajo. Medtem ko so se lani razlike med povprečnimi slovenskimi plačami in onimi iz drugih republik zlasti v drugi polovici leta manjšale, so se letos spet začele povečevati. Decembra je bil povprečni izplačani osebni dohodek v Sloveniji 23,3 odstotka nad povprečjem SFRJ, marca pa 26,3 odstotka.

LJUBLJANA — Na graškem sejmu so predstavili Slovenijo. Tako na predstaviti slovenskega gospodarstva kot na tiskovni konferenci je bilo največ vprašanj v zvezi s turizmom.

LJUBLJANA — Žirija 32. festivala jugoslovanskih gledališč je nagradila največ ustvarjalcev predstave Vena Tauferja Odisej in sin.

LJUBLJANA — S premiero opere Così fan tutte se je ljubljanska Opera vključila v mednarodni program praznovanja 200. obletnice smrti Wofanga Amadeusa Mozarta. Premiero je prvič v zgodovini ljubljanske Opere neposredno prenašala slovenska televizija.

LJUBLJANA — Člani Združenja dramskih umetnikov Slovenije so predlagali komisijo za preimenovanje ulic, naj ulice nosijo tudi imena dramskih igralcev. Imena teh igralcev so: Frane Milčinski-Jožek, Elvira Kralj, Slavko Jan, Mira Danilova, Vladimir Skrbinšek, Sava Severjeva, Stane Sever, Duša Počkaj, Mija Jarc, Vladoša Simčič in Janez Jerman.

LJUBLJANA — Recital Kocbekovih pesmi so imeli v Štithovi dvorani Cankarjevega doma. Gre za pesmi iz zbirke Kamen skala iz Kocbekove zapuščine. Izbral in uredil jih je dr. Andrej Inkret, zbirko pa je izdala Nova revija. Recitala sta Štefka Drolčeva in Dare Valič, na kljunasto flavto pa je igral Klemen Ramovš.

LJUBLJANA — V Valvasorjevem prehodu Cankarjevega doma je imel predavanje dr. Jože Velikonja z naslovom Slovenci na zahodu Združenih držav Amerike. Predavanje sodi v okvir več poljudnih predavanj, ki jih organizira sekcija za zgodovino Slovencev pri Svetovnem slovenskem kongresu v sodelovanju z Institutom za slovensko izseljenstvo SAZU in Cankarjevim domom.

LJUBLJANA — Mali malarji je nosila naslov razstava, ki so jo pripravili v Moderni galeriji. Predstavila je izbrane risbe, gvaše in grafike otrok od male šole do višjih razredov osnovnih šol iz različnih krajev Slovenije.

DOMŽALE — Odprli so II. teniški Slovenia open, tekmovanje APT z nagradnim skladom 50.000 dolarjev. Za slovesno otvoritev je nagovoril pristotne predsednik častnega odbora prireditve Lojze Peterle.

LJUTOMER — Praznovanju stoletnice smrti jezikoslovca Franca Miklošiča se je Slavistično društvo pridružilo s tem, da so izdali Miklošičevo zlaganko, učni priročnik, s katerim naj bi po osnovnih šolah živahneje dopolnjevali učno snov. Zlaganka predstavlja jezikoslovčev življenje in delo. Učenec mora odgovarjati na vprašanja. Informacijo pa dobi v obliki fotografije in zemljevida. Avtor je prof. Franci Hust.

Osebne novice

Rojstvo: V družini Marjana Žerovnika in ge. Marte roj. Rezelj se je 30. maja rodila hčerka **Zofija Irena**.

Krst: V cerkvi sv. Družine v Berazategui je 26. maja župnik Franc Urbanija krstil **Nadjo Vitrih**, hčerko Danija in Valerije roj. Moore. Botra sta bila lic. Roksana Moore in Jožko Škrbec. **Staršem naše čestitke!**

Smrt: Umrli je v Caserosu **Anton Uršič** (70 let). **Naj počiva v miru!**

BARILOCHE

DELOVANJE ZBORA

V soboto, 20. aprila, je pel zbor **Niños y jóvenes cantores de Bariloche**, ki ga vodi **prof. Andrej Jan**, v kolegiju María Auxiliadora. Kapela ima odlično akustiko.

V prvem delu so se vrstile postne pesmi raznih skladateljev. Med drugimi so bili zastopani: W. A. Mozart (Ave verum, Adoramus te, Christe), I. Gallus (Qui manducat, Sepulto Domino), Palestrina (Popule meus), G. Croce (In monte Olivetti).

V drugem delu smo se veselili z vstalim Kristusom ob pesmih J. S. Bacha, Monteverdija (Aleluja), I. Gallusa (Angelus Domini, Haec est die), da omenim samo nekatere. Za konec pa je zadonel mogočni Haendlov Amen.

Petje je spremljala na orglah prof. Anica Arnšek-Magistrova.

3. maj je bariloški praznik. Letos so obhajali 89. obletnico ustanovitve mesta z raznimi kulturnimi in športnimi prireditvami. Otvoritev „Bariloškega tedna“ je bila 29. aprila v dvorani SCUM. Za to priliko so povabili zbor „Niños y jóvenes cantores“. Na programu je bilo šest pesmi, a so jih morali kar nekaj še dodati.

Club de Leones je tudi letos naprosil zbor, da bi pel v dobrodelne namene. Seveda se je zbor prošnji radevolje odzval. Koncert je bil 11. maja v hotelu Panamericano.

Pred začetkom je zborovodja predstavil I. Gallusa, čigar štiristoletnico rojstva obhajamo letos.

Trem Gallusovim so — poleg drugih — sledile še: črnske duhovne, češka Bolava hlavenka, ruska Večerni zvon, dve brazilski in seveda več pesmi argentinskih skladateljev. Tudi tokrat je moral zbor zapeti izven programa še nekaj pesmi hvaležnim poslušalcem, ljubiteljem lepega petja.

Prav te dni je dobil zbor povabilo vodstva Teatro Colón. Koncert bo 28. septembra v Zlati dvorani. Ob tej priliki bo zbor pel tudi v Slovenski hiši.

ZSMŽ

V sklad ZSMŽ so darovale: N. N. ★ 100.000; ga. Pleško ★ 100.000 v spomin ge. Ane Rode ter dr. N. Krečičeva ★ 200.000. **Vsem hvala lepa!**

LJUBLJANA — Slovensko elektro gospodarstvo pričakuje, da bo imelo letos za 164 milijonov kWh presežkov električne energije.

OBČNI ZBOR

V nedeljo, 28. aprila, se je po maši vršil redni občni zbor. Vse navzoča je pozdravil predsednik Marjan Loboda, se jim zahvalil za tako lepo udeležbo in napovedal vrstni red. Tudi je seznanil člane z letošnjo spremembo: ker ni bilo mogoče sestaviti definitivnega odbora, bodo člani volili odbornike, kateri si bodo na prvi seji razdelili odgovorna mesta.

Poročila o opravljenem delu v preteklem letu so podali tajnica Helena Oblakova, ki je poročala o številu članov, sej, dopisov in izdajanju lista Moj dom. Sledilo je izčrpno blagajniško poročilo o dohodkih in izdatkih, katerega je podal cont. Gregor Hribar. Kulturni referent Tone Selan je poročal o prireditvah, ki so se vršile v preteklem letu, med katerimi so bile domobranska proslava, obletnica in razna predavanja in obiski iz Slovenije. Tone Kastelic, gospodarski referent, je govoril o delu, ki so ga opravili za izboljšavo in ohranjanje Doma. Športni referent Mirko Vasle, zaradi službe zadržan, je poslal svoje poročilo, katerega je prebrala ga. Oblakova, o vsej športno-rekreacijski dejavnosti, med katerimi je treba poudariti ping-pong in šahovske turnirje. Tudi poročilo, ki ga je podala finančna referentka Vladi Selanova, je bil dokaz dobro opravljenega dela kljub krizi, ki gospoduje v državi. Delo, ki ga je morala opravljati socialno-gospodinjstva referentka Helena Malovrhova, je bilo izredno naporno, ker je morala poleg oskrbe bolnikov skrbeti za dežurstvo in vodstvo bara, ki je postal eden važnih, rednih dohodkov, kar bi bilo nemogoče brez sodelovanja članov. Ga. Malovrhova je tudi podala izčrpno poročilo kot voditeljica Slomškove šole in o prireditvah, ki so jih imeli. Mladinsko poročilo o njihovih prireditvah in delovanju sta podala predsednica SDO Nancy Selan in mladinski referent Lojze Lavrič ml. Za zaključek je predsednik Doma Marjan Loboda podal celotno poročilo o vsem opravljenem delu v preteklem letu in se zahvalil članom odbora in ostalim članom za pomoč in sodelovanje. Nadzorni odbor, ki ga sestavljata Božidar Fink in Herman Zupan, je dal razrešnico z odlično oceno in pohvalo. Dušni pastir Jože Škerbec je podal nekaj primernih misli za to priliko.

Sledile so volitve, na prvi seji pa so si izvoljeni odborniki razdelili mesta: predsednik lic. Marjan Schiffrer; podpredsednik Marjan Loboda; tajnika Marjan Jeriha in Helena Oblak; blagajnika Marjan Loboda ml. in cont. Gregor Hribar; finančni odbor: referentka Vladi Selan, pomočnici Andreja Hrovat in Anka Smole; socialno-gospodinjstva referentka: Pavla Škraba; zdravstveno socialni referat: dr. Boris Štrfiček; kulturni odsek: Alenka Poznič in Jernej Tomazin; prireditveni odsek: Tone Kastelic, France Pergar in France Vester; gospodarski odsek: referent Tone Selan, Tine Štefe, Janko Žakelj in Tone Javoršek; športna referenta: Ciril Loboda in Mirko Vasle. Predsednica SDO: Nancy Selan; predsednik SFZ: Marko Selan. Voditeljica šole: Helena Malovrh. Dušni pastir: Jože Škerbec. Nadzorni odbor: Božidar Fink in Herman Zupan.

Med slučajnostmi se je razvila zanimiva debata o različnih problemih in o nadaljnjem delu v Domu, predvsem pa so člani želeli vedeti podrobnosti o Svetovnem slovenskem kongresu, kar je čim bolj temeljito skušal razjasniti predsednik Marjan Loboda.

MALI OGLASI

Iščemo oskrbnika za Hotel Mascardi v Barilochah. - Tel. 0944-2548

METKA - L. in F. Švigelj - Otroške obleke - Izbira in tovarniške cene - F. Alcorta 2754 - San Justo (Barrio San Nicolás)-Tel. 441-7496

Snemamo na video kasete - Poroke - Krste - Družinske jubileje - Tel: 767-5200

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; **Viktor Fekonja**

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3º „M“ — Capital — Tel: 83-7347 in 71-3546

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader - Franci Jarc.** Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmas) za hiše - tovarne - avtomobile.

inž. Janez M. Petkovič, Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa

Kadar se o računalnikih (kompjuterjih) govori, **inž. Janez Kocmur** vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

SERVIS

Dolenc Lojze - popravila barvne TV, video-kaset, radio snemalcev, kaset in avdio - Cerviño 3942 - San Justo - Tel.: 651-2176.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martin - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Šenk** - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled — Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 628-9504

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knavs — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

SANTARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — **Andrej Marolt** - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Alpe Hogar — **Stane Mehle** - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt** - Pte. Illia (Ruta 8) Nº 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

Cena največ štirih vrstic * 18.000.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — * 55.000.-

ODMEVI

Nad. s 4. str.

času slovenskega totalitarizma (kjer pa bo zaman iskal ime Vitomila Grosa). Tako kot ona in Spomenka Hribar so tudi matere namreč svoj glas povzdignile v času prevlade diktatur, ne pa šele po demokratizaciji Argentine.

Zaradi tega mi je na moč vprašljivo, koliko je Vitomil Gros Slovincem v Argentini lahko kompetentnejše predstavil slovensko realnost od omenjenih dam. Na vsak način pa je njihovemu ortodoksni delu govoril natanko to, kar si ta želi slišati, čeprav v resnici ne ustreza dejanskemu stanju. Morda so si nekateri Slovenci z njegovimi besedami res lahko pomagali v sedanji krizi, ko so čez noč izgubili sovražnika in se nahajajo v težkem času, saj mora cela skupnost na popolnoma nov način opredeliti slovenstvo v Argentini. Ustvarjanje sovražnika v dolgoletnih zaveznikih, ki zato, ker govorijo odkrito, zavestno tvegajo tišji aplavz, tej skupnosti žal ne bo pomagalo prebroditi izredno delikatnega obdobja. Navsezadnje, če bi bilo Grosu res toliko za Slovence v Argentini, kot pravi, ne bi svojega predavanja v Slovenski hiši imel ravno ob istem času, ko so na drugem koncu Buenos Airesa odpirali razstavo del slovenskega arhitekta Viktorja Sulčiča, ki je nastala kot plod skupnega dela slovenskih intelektualcev v Argentini različnih idejnih in nazorskih opredelitev.

Osebo imam preveč rad Slovence v Argentini in preveč cenim njihovo delo, kulturo, skrb za narodno zavest, da bi jih zavajal s slovensko realnostjo. Tudi zato, ker sem v času svojega bivanja med njimi naletel na izredno široke ljudi in vem, da sami najbolj zdravo presojajo slovensko realnost, čeprav je to včasih tudi boleče. Še posebej neokusno pa se mi zdi tukajšnje slovenske politične igre prenašati na buenosaireski slovenski oder in se s tem v resnici igrati s tamkajšnjim občinstvom.

Gorenjski glas, 19. aprila

Peterle v Moskvi

Sredi maja je Rusko republiko, največjo enoto Sovjetske zveze, obiskal predsednik slovenske vlade Lojze Peterle s skupino vladne delegacije. Sprejel ga je predsednik sovjetske Ruske federacije Boris Jelcin.

Ta obisk slovenske vladne delegacije v Moskvi je bil po besedah Lojzeta Peterleta najpomembnejši in najuspešnejši med vsemi obiski te vrste na tujem. Gostitelji v Ruski federaciji so namenili gostom iz Slovenije izredno pozornost. Podpis sporazuma o gospodarskem, znanstveno-tehničnem in kulturnem sodelovanju pa je vrhunec tega obiska in prvi dokument na poti k priznanju suverenosti Republike Slovenije. Ker pa je poudarek na gospodarskem delu sporazuma, ga bodo gospodarstveniki takoj začeli uresničevati.

Sporazum med vladami RS in RSFSR o gospodarskem, znanstveno-tehničnem in kulturnem sodelovanju ima 11 členov. Podpisnici obravnavata druga drugo kot suvereni državi. Obračun v menjavi blaga in storitev bo potekal v konvertibilni valuti in po svetovnih cenah, v posameznih primerih pa bosta pretehtali možnosti za plačilo v nacionalni valuti.

Obe strani bosta poskrbeli za liberalizacijo trgovinskega režima.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
 Director: **Valentín B. Debeljak**
 Propietario: **Eslovenia Unida**
 Redacción y Administración:
 RAMON L. FALCON 4158
 (1407) BUENOS AIRES
 ARGENTINA

Teléfono y Telefax: (54-1) 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino * 360.000; pri pošiljanju po pošti pa * 400.000; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svobodno Slovenijo:
 v Trstu: Knjigarna Fortunato, Vía Paganini 2;
 v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

Stavljenje: MALIVILKO

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
 Estados Unidos 425
 (1101) Buenos Aires - Tel.: 362-7215

jih določa zakon — kot javne listine, ki potrjujejo veljavo prejete izobrazbe.

Pri debati so seveda „prenovitelji“ protestirali. Smoleta je še posebej motila obljuba vlade, da bodo tudi verske šole lahko kandidirale za sredstva iz proračuna, kar je označeval za „klerikalizem“. Seveda pa so mu v debati razni poslanci predložili, kako je bilo prej pod vladno njegove stranke, ko so kakega dijaka, ki je povedal, da hodi k verouku, vrgli iz šole ali celo iz univerze...

Verske šole enakopravne

Med diktaturo komunističnega režima so bile vse verske vzgojne organizacije ali šole izključene iz javnega dela in njih diplome niso bile priznane. To velja predvsem za teološko fakulteto, ki je bila vržena iz univerze, kakor tudi za gimnazije v Vipavi in Želimirah, katerih dijaki so morali opravljati posebej izpite.

Sedaj se je z demokracijo ta položaj spremenil. 21. maja je bil sprejet v slovenski skupščini zakon o enakopravnosti verskih šol. Ta priznava spričevala in diplome teh šol — seveda pod pogoji, kot

Vodoravno: 1. Presek. 6. Ki dolgo drži. 11. Štiristranični lik. 12. Pravkar narejen ali kupljen. 13. Ženska pokrivala. 15. Je lastnik nečesa. 16. Utrdba. 18. Mednarodni klic na pomoč. 19. Kazalni zaimek. 20. Hoče dati. 22. Kemični znak za neptunij. 23. Pogorje med Gorenjsko in Koroško. 25. Že v letih. 27. Slovenski skladatelj Blaž (1901-70). 20. Vprašam po količini. 31. Gibava okrog osi. 32. V vrsto nabrane stvari. 33. Pomožni glagol (2. os. množine). 35. Telica. 36. Potomec. 37. Začinjeno s soljo. 39. Glavni števec. 41. Učenje. 42. Sreča je... 44. Ime črke „k“. 45. Krstno ime pisatelja Gorkega. 46. Delavec, ki oskrbuje ceste.

Navpično: 1. Sila, ki deluje na neko površino. 2. Potrebuje s pobožnim namenom. 3. Koroška svetnica. 4. kemični znak za rubidij. 5. Tista, ki jo že poznajo. 6. Tebi pripada. 7. Površinska mera. 8. Pravo. 9. Mesto v Angliji, znano po univerzi. 10. Ne more spati. 13. Natika čevlje ali nogavice. 16. Dan v tednu. 17. Zdravi rane. 20. Glavno mesto Francije. 21. Skopuhi. 23. Priimek dveh slovenskih kiparjev (r. 1905 in 1911). 24. Na skrajni desnici večjega števila so... 26. Osnovni ton v glasbeni lestvici. 28. Ženska oblika imena Janez. 30. Konjskim sorodnikom. 31. V krog nanizano cvetje ali zelenje. 34. Prijatelj tuje lastnine. 36. Slutnja nečesa slabega. 37. Ni buden. 38. Glava družine. 40. Švicarska reka. 42. Središče vrtenja. 43. Igralna karta.

OBVESTILA**SOBOTA, 8. junija:**

Kulturni večer SKA: Predstavitev dveh knjig: Vladimira Kosa in Toneta Rodeta ob 20. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 9. junija:

Procesija presvetega Rešnjega telesa v Don Boskovem zavodu - R. Mejía ob 15.30

SOBOTA, 15. junija:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11				12	13		14		
15			16			17		18	
19		20				21		22	
	23						24		
25	26					27		28	
29			30		31				
	32			33	34		35		
36			37			38		39	40
41		42				43		44	
45						46			

Slovenska kulturna akcija

Predstavitev dveh novih pesniških zbirk:

Vladimir Kos: Tisoč in dva verza

predstavi prof. Vinko Rode

Tone Rode: Zenice

predstavi Tine Debeljak

v soboto, 8. junija ob 20. v Slovenski hiši